

Den 6. april 2020

Fællesmagasinet i Vinge

Om valg af placeringen

Valg af placering af Fællesmagasinet blev nøje overvejet af hensyn til bedst og mest optimal sikring af den danske kulturarv. Der er tale om kulturarv af enestående national betydning, som skal opbevares for evigt og al eftertid. Kulturarv af enestående national betydning er uerstatteligt og dens værdi kan ikke gøres op i penge.

Det Kongelige Bibliotek og Nationalmuseet har i flere år ledt efter mulige byggegrunde og der blev diskuteret beliggenheder over hele landet.

Der blev opstillet udvalgskriterier til både grund og bygning ud fra betragtninger om at minimere risici under bevaring. Som væsentlige risici anses:

- Brand
- Vand og oversvømmelse
- Tyveri
- Vandalisme
- Ulykker, fejlfunktioner og fejlbetjening
- Nedbrydelse og naturligt forekommende forfald
- U hensigtsmæssigt indeklima, temperatur og fugt
- Lysforhold i magasinrum
- Skadedyr, skimmelsvampe og andre skadelige organismer
- Forurenende stoffer fra luft, regnvand, undergrund mv.
- Vejrekstremer
- Seismiske og geologiske forhold
- Voldsomme og krigeriske hændelser

De vigtigste parametre for valg af beliggenhed er derfor

- Bevaringshensyn – at opbevare kulturarv på en sådan måde, at den naturlige nedbrydning formindskes mest muligt og kulturarvsgenstandene ikke udsættes for faktorer der medfører eller accelerer nedbrydningen.
- Sikringshensyn – kulturarvsgenstande skal bevares således, at den ikke udsættes for risici for særlige hændelser, der medfører beskadigelse

For at minimere ulykker, fejlfunktioner og fejlbetjening er der gået efter løsninger, der er simple, stabile og driftssikker (KISSS princippet = keep it simple, stupid & safe). Alle løsninger med løbende teknisk drift vil have en risiko for udfald og er derfor søgt undgået. Dernæst skulle bygningen så vidt muligt være omkostningseffektiv i opførelse og i drift.

Nogle af de ovenstående risici skulle gælde byggeriet uanset placering. Mange risici er nemmere håndterbare, når grundens udformning understøtter bygningen.

Ud fra disse risikoparametre blev følgende udvalgs-kriterier lagt til grund for placeringen (valg af grundstykket).

Ingen fare for oversvømmelse – nu eller i fremtiden

Vand udgør en af de største farer for kulturarvs-genstande. Af sikringsmæssige hensyn blev fare for oversvømmelse pga. stormflod, åer der går ud over bredning, regnvand, opstuvende kloaker eller lign. vægtet meget højt. Ved vurderingen blev der ikke kun anlagt kendte vejrfænomener, men også risikoen for mere voldsomme vejrfænomener i fremtiden og havvandstandens stigning pga. klimaforandringer.

Der er derfor søgt en grund væk fra kyster med fare for stormflod. Der er søgt væk fra lave beliggenheder, hvor havvandsstigningen vil kunne medføre hidtil ukendte problemer. Der er søgt væk fra åer og vandløb, der kan gå over breder. Der er søgt væk fra grunde der modtager regnvand fra omkringliggende områder.

Der er søgt en grund på en bakketop, hvor det nemt vil være muligt at håndtere regnvand med simple, driftssikre tiltag, hvor vandet gravitationsbaseret løber væk fra.

Bygningen er derfor placeret på det naturligt forekommende plateau på bakketoppen. Skulle bygningen placeres andet sted i området, ville det medføre at bakketoppen skulle ”flyttes med” og bygningen ville være lige så prominent. Ved at vælge det naturligt forekommende plateau udnyttes, at resten af landskabet allerede naturligt har indrettet sig. Novafos vil anvende det allerede vedtagne lavbundsareal længere mod øst som forsinkelsesbassin ved store regnmængder. Det naturlige terrænforløb hen til lavbundsarealet er søgt bevaret.

Bygningen rejses over omliggende terræn for at sikre at regnvand ikke løber hen til bygningen og grundvand ikke trykker på bygningens konstruktioner. Sikring mod vandindtrængen løses med dette enkle princip uden at bevaringen af kulturarv er afhængig af tekniske anlæg der kan fejle.

Afstand til kyst, plantager, skove og grusgrave på mere end 1 km

Af bevaringsmæssige årsager søges placeringen lagt væk fra kyster. Væsentlig indflydelse har havgus (salte i luften) som accelererer nedbrydning af kulturarvs-genstande. Af sikringsmæssige årsager søges der en placering med så stabile jordbundsforhold som muligt. Ligeså områder med lav risiko for seismisk aktivitet.

Ved større plantager og store skove forekommer pollen og flugt af skimmelsvampspor. Der forekommer også en overhyppighed af insekter, der kan skade kulturarv. Skove og plantager skal dog have en væsentlig størrelse, langt over 200 ha. for at dette hensyn for alvor gør sig gældende.

Placeringen i forhold til Jægerspris Nordskov, Lystrup Skov og Slagslunde Skov blev vurderet og ikke fundet som værende en betydelig risikofaktor. Placering i forhold til de mindre forekommende plantager, Det Grønne Hjerte og den planlagte udvikling af Vinge blev ligeledes vurderet foreneligt med etableringen af Fællesmagasinet.

Af sikringsmæssige årsager søges der en placering med så stabile jordbundsforhold som muligt. Derfor er der søgt væk fra minedrift, grusgrave og områder med geologiske forhold i forandring. Såfremt man andetsteds kunstigt skulle skabe et lignende plateau på en bakketop ville man udsætte kulturarven for risici for ustabile jordbundsforhold.

Ud fra bevaringshensyn er der søgt en placering med afstand til grusgravens hyppigt forekommende støv og finstøv i luften.

Min. 500 meter til særligt forurenende virksomhed eller miljøfarlig virksomhed

Af bevaringsmæssige årsager søges der væk fra særlig forurenende virksomheder med luftforurening og vibrationer.

Af sikringsmæssige årsager søges der væk fra andre virksomheder med eventuelle risici for kemikalieudslip, brand- eller eksplosionsfare.

Jernbaner med tung trafik skal være på afstand

Af bevaringsmæssige årsager søges væk fra togstrækninger med tung trafik eller dieseldrift, idet disse udgør finstøvforurening af luften og medfører vibrationer.

Af sikringsmæssige hensyn er der søgt væk fra baner og veje med transport af farligt gods, som kan udgøre en fare for eksplosion og brand ved uheld.

S-togs banen til Frederikssund er elektrificeret og der forekommer kun persontrafik med let materiel i lav hastighed og blev derfor vurderet til ikke at udgøre noget problem.

For at fremme medarbejdernes valg af offentlig transport, var kort afstand til offentlig transport (Vinge Station) med hyppige afgang et krav.

Befærdede veje skal være på afstand

Af bevaringsmæssige årsager blev der søgt væk fra vejstrækninger med meget biltrafik og finstøvforurening.

Af sikringsmæssige hensyn blev der søgt væk fra veje med transport af farligt gods, for at minimere risikoen for eksplosion og brand ved uheld.

Der er søgt en beliggenhed med mere end 300m til veje med mere end 25.000 biler om dagen.

Den private grund øger sikkerhed mod indbrud, tyveri og hærværk

Fællesmagasinet skal beskytte kulturarvsobjekter, bøger og skrifter mod tyveri, indbrud, vandalisme og hærværk.

Sikringen begynder ved at kunne se hvem der nærmer sig. Derfor planlægges terrænets udformning overskueligt uden skjulesteder. Ved en multifunktionel anvendelse af grunden med offentlig adgang eller evt. med serviceerhverv vil en stor del af sikringen være kompromitteret.

Afstand til Slotsholmen

Kravet om højst 1 times kørselsafstand i bil til Slotsholmen blev anlagt for at mindske transport. Fællesmagasinet er en facilitet, der understøtter og betjener forsknings- og formidlingsarbejder, der forgår på institutionerne. Det Kongelige Biblioteks offentlige faciliteter er på Slotsholmen, Nationalmuseets i Prinsens Palæ ligeledes ved Slotsholmen. Der ud over ligger Nationalmuseets satellitafdeling - Bevaringsafdelingen med de mange specialværksteder - i Brede ved Kongens Lyngby.